

LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖ TARYBA

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2022-03-29 Nr. TTP-4

Vilnius

Posėdis įvyko 2022-03-29.

Posėdžio pirmininkė Aurelija Gabrielė Maldutytė

Posėdžio sekretorė Valda Pranckuvienė

Dalyvavo:

Vyriausybės atstovai: Alminas Mačiulis – Vyriausybės kanclerio pavaduotojas, Aušra Gratulevičienė – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės patarėja, Vytautas Šilinskas – socialinės apsaugos ir darbo viceministras, Vita Baliukevičienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vadovė, Rūta Juršaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja.

Profesinių sąjungų atstovai: Inga Ruginienė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos pirmininkė, Aleksandras Posochovas – Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas, Dalia Jakutavičė – Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijos pirmininkė, Kristina Krupavičienė – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkė, Ričardas Garuolis – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ generalinis sekretorius, Kęstutis Juknis – Lietuvos profesinės sąjungos „Sandrauga“ pirmininkas.

Darbdavių organizacijų atstovai: Andrius Romanovskis – Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas, Ričardas Sartatavičius – Lietuvos pramonininkų konfederacijos generalinis direktorius, Evalda Šiškauskienė – Lietuvos pramonininkų konfederacijos viceprezidentė, Aurelija Gabrielė Maldutytė – Lietuvos darbdavių konfederacijos prezidiumo narė, Emilis Ruželė – Asociacijos „Investors‘ Forum“ Politikos ir korporatyvinių reikalų vadovas, Artūras Telmentas – Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos LINAVA Prezidiumo narys.

Kiti asmenys: Irena Segalovičienė – Respublikos Prezidento vyriausioji patarėja, Vaida Budzevičienė – Respublikos Prezidento patarėja, Gerda Štaraitė-Barsulienė – Respublikos Prezidento patarėja, Agnė Kavaliauskienė – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Strateginių kompetencijų grupės patarėja, Arnoldas Abramavičius – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų viceministras, Aušra Grikevičienė – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Migracijos politikos grupės vadovė, Danutė Petrauskienė – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Migracijos politikos grupės patarėja, Irina Janukevičienė – Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos Darbo ginčų komisijų darbo organizavimo skyriaus vedėja, Aras Petrevičius – Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos Neteisėtos veiklos priežiūros skyriaus patarėjas, Neringa Morozaitė-Rasmussen – Ekonomikos ir inovacijų ministro patarėja, Vilma Bučinskienė – Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Žmogiškųjų išteklių plėtros skyriaus vyriausioji specialistė, Irena Mickevičiūtė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėja, Akvilė Razumienė – Lietuvos verslo konfederacijos patarėja-teisininkė, Mantas Stanžys – Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos teisininkas, Eigilė Čygaitė-Elzbergienė – Lietuvos pramonininkų konfederacijos Verslo aplinkos ir ekonomikos departamento ekspertė, Rasa Malaiškienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo rinkos grupės patarėja, Jelena Polijančuk – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja, Viktorija Trachimovič – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyriausioji specialistė, Tautvydas Zesas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėjas, Jurgita Vitkauskienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėja, Evelina Šilinytė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos teisininkė, Rokas Subačius – Lietuvos laisvosios rinkos instituto tyrimų asistentas, Erika Alonderytė – BNS žurnalistė.

Darbotvarkė.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

1. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos pirmininko rinkimai. Darbdavių pusė.
2. Dėl Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 2, 4, 11, 21, 26, 28, 33, 35, 36, 40, 43, 44, 44¹, 44², 45¹, 46, 49, 49⁴, 50, 53, 54, 56, 57, 57¹, 58, 60, 61, 61¹ 62, 63, 63¹, 92, 94, 95, 103 ir 103¹ straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto.
3. Dėl Darbo ginčų komisijų veiklos 2021 metais apžvalgos.
4. Dėl kolektyvinių sutarčių sudarymo paskatinimo.
5. ES valstybių narių reglamentavimo dėl nekonkuravimo susitarimo, kelionės laiko, padidinto apmokėjimo už darbą poilsio ir švenčių dienomis bei papildomų poilsio garantijų taikymo darbuotojams, auginantems vaikus ar dirbantiems tam tikros kategorijos darbą, apžvalga.
6. Dėl 2022 m. kovo 9 d. Tarybos Reglamento (ES) 2022/398, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojamųjų priemonių, atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos ištraukimą į Rusijos agresiją prieš Ukrainą.
7. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

1. SVARSTYTA. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos pirmininko rinkimai (darbdavių atstovai).

Vytautas Šilinskas paklausė dėl siūlomos pirmininko kandidatūros iš darbdavių šalies atstovų.

Ričardas Sartatavičius nurodė, kad bendru darbdavių organizacijų sutarimu ir atsižvelgiant į rotacijos principą Trišalės tarybos pirmininke siūloma Aurelija Gabrielė Maldutytė, Lietuvos darbdavių konfederacijos Prezidiumo narė.

Andrius Romanovskis pabrėžė, kad renkantis kandidatą buvo siekiama išlaikyti lyčių lygybės balansą.

Vytautas Šilinskas paklausė, ar nėra prieštaraujančių Aurelijos Gabrielės Maldutytės kandidatūrai.

Trišalės tarybos nariai neprieštaravo.

NUTARTA. Pritarti darbdavių šalies atstovės, Aurelijos Gabrielės Maldutytės, Lietuvos darbdavių konfederacijos Prezidiumo narės, paskyrimui Lietuvos Respublikos trišalės tarybos pirmininke šėšiem mėnesiams.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

Aurelija Gabrielė Maldutytė padėkojo už pasitikėjimą ir klausė, ar galima tvirtinti posėdžio darbotvarkę.

Inga Ruginienė atkreipė dėmesį į problemą – sunku tinkamai spėti pasiruošti klausimų svarstymui, kai posėdžio medžiaga yra pateikiama likus 5 dienoms iki posėdžio ir paprašė ateityje posėdžių darbotvarkes ir klausimų medžiagą Trišalės tarybos nariams pateikti likus 7 dienoms iki posėdžio.

Andrius Romanovskis taip pat pabrėžė, kad reiktų laikytis terminų, kad būtų tvarka bei disciplina ir neįtraukti į darbotvarkę pavėluotai pateiktų klausimų, nebent posėdžio pradžioje pati Trišalė taryba apsispręstų įtraukti klausimą į darbotvarkę.

Aurelija Gabrielė Maldutytė pritarė išsakytai nuomonei ir prašė visų narių atkreipti dėmesį į klausimo pateikimo terminus. Nurodė, kad darbotvarkę ir visą medžiagą Trišalės tarybos nariai turėtų gauti likus savaitei iki numatyto posėdžio. Taip pat nurodė, kad yra tvirtinama posėdžio darbotvarkė.

NUTARTA:

1. Patvirtinti 2022 m. kovo 29 d. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio darbotvarkę.

2. Atkreipti Trišalės tarybos narių dėmesį dėl klausimų siūlymo į darbotvarkę, o Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos – į klausimų medžiagos pateikimo Trišalės tarybos nariams terminus.

2. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 2, 4, 11, 21, 26, 28, 33, 35, 36, 40, 43, 44, 44¹, 44², 45¹, 46, 49, 49⁴, 50, 53, 54, 56, 57, 57¹, 58, 60, 61, 61¹, 62, 63, 63¹, 92, 94, 95, 103 ir 103¹ straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto.

Arnoldas Abramavičius, vidaus reikalų viceministras, nurodė, kad pateiktais įstatymo pakeitimais siekiama supaprastinti ir sutrumpinti migracijos procedūras bei mažinti administracinę našą. Kvietė visus dėl to sutarti. Pabrėžė, kad besikeičianti situacija įtakoja teikiamus pakeitimus, o juos svarstant Seime, situacija gali dar kitaip atrodyti. Informavo, kad patikslinta ir perkelta į nacionalinę teisę „mėlynosios kortelės“ direktyva. Akcentavo 4 pagrindines siūlyimų grupes, sakydamas, kad mažiausiai abejonių kyla dėl aukštos profesinės kvalifikacijos užsieniečių, kurių Lietuvoje trūksta. Informavo, kad būtų leista dirbti be apribojimų visiems Lietuvoje studijuojantiems užsienio studentams bei supaprastėtų procedūros startuoliams. Taip pat pristatė vieną esminį siūlymą – siūloma, kad leidimas laikinai gyventi Lietuvoje visiems užsieniečiams būtų išduodamas jų kilmės šalyje. Nurodė, kad šią funkciją galėtų atlikti tam tikrose šalyse būsiantys išorės paslaugų teikėjai. Sakė, kad ateityje būtų atsisakyta nacionalinių darbo vizų, būtų naikinamas patvirtintų įmonių sąrašas, užtektų tik darbo patirties arba tik kvalifikacijos. Pateikė statistinės informacijos: Migracijos departamento duomenimis, 2022 m. sausio 1 d. Lietuvoje buvo 100 tūkst. užsieniečių (be pabėgėlių iš Ukrainos), 2021 m. užsieniečiams buvo išduota 48 tūkst. 500 nacionalinių darbo vizų. Taip pat pristatė išduotų leidimų laikinai gyventi darbo pagrindu skaičiaus dinamiką per pastaruosius kelis metus. Pabrėžė, kad Ukrainos pabėgėliai įsilieja į Europos Sąjungos darbo rinką be jokių apribojimų ir turės didelės įtakos situacijai darbo rinkoje. Informavo, kad šios dienos rytui Lietuvoje registruota 36,3 tūkst. pabėgėlių iš Ukrainos, iš kurių 15 tūkst. - vaikai iki 18 metų, 20 tūkst. – darbingo amžiaus žmonių, iš kurių 16 tūkst. – moterys.

Danutė Petrauskienė, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Migracijos politikos grupės patarėja informavo, kad šis projektas TAIS'e buvo paskelbtas 2022 m. kovo 25 d. Ji pristatė skaidres „Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ pakeitimo projektas“ (*skaidrės pridedamos*), nurodydama svarbiausius projekte numatytus pokyčius. Atkreipė dėmesį į įgyvendinimo terminus.

Rasa Malaiškienė, tęsdama pristatymą, informavo apie tris darbdaviams siūlomas palengvinančias alternatyvas, kurias jie galės pasirinkti įdarbindami užsieniečių.

Aurelijos Gabrielės Maldutytės nuomone, tai labai geras sprendimas.

Jelena Polijančuk pabrėžė siūlomą pakeitimą, kuriuo leidžiama su trečiosios šalies piliečiu sudaryti laikinojo darbo sutartį, jeigu jis ketina dirbti Lietuvos Respublikoje ir tuo pagrindu jam yra išduotas leidimas laikinai gyventi. Ji pristatė siūlomus pakeitimus, susijusius su reikalavimais laikinojo įdarbinimo sutartims.

Dalia Jakutavičė klausė, kodėl tarp siuntimų darbuotojui mokama ne mažesnis nei MMA, sakydama, kad tai yra ne visai sąžininga darbuotojo atžvilgiu, ypač kai kalbama apie aukštą pridėtinę vertę kuriančius darbuotojus.

Jelena Polijančuk kalbėjo apie alternatyvas, dėl kurių buvo diskutuota ir paaiškino siūlomo reikalavimo pagrindimą.

Vytautas Šilinskas atkreipė dėmesį, kad šiuo metu Darbo kodekse leidžiama tarp siuntimų nieko nemokėti iki penkių dienų. Nurodė, jog manoma, kad ši nuostata neturėtų būti taikoma ir todėl UTPĮ atsiranda papildomi ribojimai.

Aurelija Gabrielė Maldutytė sakė, kad Verslo tarybos atstovai kalbėjo, kad problema yra visų kvalifikacijų darbuotojai. Ji kalbėjo apie komandiruojamų darbuotojų problemą,

sakydama, kad numatytais leidimais Lietuvos darbo rinka nebus papildyta tiek, kiek darbdaviai norėtų. Pasisakė apie Lenkijos pavyzdžius.

Inga Ruginienė išsakė pastabą dėl objektyvaus pirmininkavimo. Ji pritarė Dalios Jakutavičės pastabai dėl MMA. Taip pat atkreipė dėmesį, kad darbuotojų atstovai taip pat turi teisę papildyti projektą. Kalbėjo apie ėjimą žemesnių standartų taikymo link, t. y. – nuo 1,5 VDU buvo pasiūlyta 1,2 VDU. Mano, kad tai yra niekinė suma aukštos kvalifikacijos darbuotojui. Klausė, kodėl yra renkamas toks kelias. Tikisi, kad į šią pastabą bus atsižvelgta. Taip pat prašė paaiškinti minėtą frazę, kas yra išorės paslaugų teikėjas.

Arnoldas Abramavičius nurodė, kad šiame procese siekiama maksimaliai sumažinti biurokratiją. Jis informavo, kad tokia praktika buvo taikyta dokumentų išdavimui Jungtinėje Karalystėje covid-19 laikotarpiu, kai žmonės patys negalėjo atvykti į ambasadą. Paaškino, kad konkurso būdu išorės paslaugų teikėjai būtų atrenkami trečiose šalyse (kokiose – reiktų apsibrėžti). Juridinis asmuo vietoje trečiojoje šalyje sutvarkytų visus asmens dokumentus. Pabrėžė, kad tokiu būdu būtų eliminuojama papildoma biurokratija, t. y. Užsienio reikalų ministerijos konsulinių atstovų grandis. Kalbėjo apie finansinius kaštus. Pabrėžė, kad tokia sistema veikia, nes kitos šalys tai labai panašiai organizuoja.

Aurelija Gabrielė Maldutytė atsakė dėl Lietuvos pasirinkto 1,2 VDU varianto.

Arnoldas Abramavičius sakė, kad šiais pakeitimais būtų perkeltas „mėlynosios kortelės“ direktyvos patikslinimas, yra į mažėjimo pusę, sakė, tai yra susitarimo dalykas, bet, anot jo, visoje Europoje leistina riba yra sumažinta.

Andrius Romanovskis padėkojo už parengtą pasiūlymų paketą. Siūlytų juos palaikyti, nors galbūt norėtusi ir ambicingesnių šio klausimo terminų. Mano, kad dėl kvalifikacijos dokumentų yra pasirinktas kompromisinis variantas. Pasisakė dėl laikino įdarbinimo įmonių. Išsakė nuomonę dėl 1,2 VDU ir 1,5 VDU dydžių, kalbėjo apie konkurenciją.

Kristina Krupavičienė kalbėjo apie problemą, kai darbuotojas, norėdamas eiti pas kitą darbdavį, nes pirmasis nemokėjo sutarto atlyginimo, turi apie tai pranešti Migracijos departamentui. Pastebėjo, kad projekte yra siūloma palengvinimų, t. y. nustatomas 3 mėnesių laikotarpis naujo darbo paieškai prieš panaikinant leidimą laikinai gyventi užsieniečiams. Tačiau atkreipė dėmesį, kad būna visokių nenumatytų situacijų, todėl, jos nuomone, šiame procese tarpininko vaidmenyje turėtų dalyvauti profesinės sąjungos. Taip pat ji klausė, kokių būdu darbdavys rūpinsis darbuotojo sveikatos apsauga. Klausė, kokį profesinį mokymą baigę užsieniečiai gaus leidimus gyventi. Klausė, koks yra laikotarpis, terminas tarp siuntimų.

Danutė Petrauskienė atkreipė dėmesį, kad darbdavio keitimo procedūra lieka nepakitusi. Nurodė, kad projekte kalbama apie tuos atvejus, kai nustatomas pagrindas naikinti leidimą laikinai gyventi dėl ne nuo užsieniečio priklausančių aplinkybių. Sakė, kad problema dėl užsieniečių sveikatos draudimo yra susijusi su tais užsieniečiais, kurie dirba su nacionaline viza. Todėl yra numatyta naikinti nacionalinę vizą darbo pagrindu. Atsakė, kad kalbama ne apie bet kokį profesinį mokymą, bet apie formalųjį profesinį mokymą.

Vytautas Šilinskas, papildydamas Danutę Petrauskienę, paaškino, kad padaryta išimtis, kad laikinojo įdarbinimo įmonės gali darbinti ukrainiečius, bet yra pasiūlyti net trys saugikliai, kad nebūtų piktnaudžiavimo ir darbo rinkos dempingavimo.

Aurelijos Gabrielės Maldutytės nuomone, vienas iš reikalavimų - VDU reikalavimas - yra per griežtas ir perteklinis.

Kristina Krupavičienė suabejojo, ar bus mokamas vienodo dydžio atlyginimas Lietuvos darbuotojams bei atvykusiems iš Ukrainos darbuotojams, pvz. kepėjams bei padavėjams.

Vytautas Šilinskas akcentavo, kad UTPI išlieka nepakitęs reikalavimas, kad užsieniečiams turi būti mokama ne mažiau, nei vietiniams darbuotojams, t. y. žmonės už tą patį darbą turi gauti vienodai, nepriklausomai nuo pilietybės, kitu atveju tai bus pažeidimas. O kalbant apie laikinojo darbo sutartis, siekiama, kad būtų vežami brangūs užsieniečiai. Pasisakė apie Lenkijoje pasamdytų užsieniečių įvežimą.

Emilis Ruželė nurodė, kad džiaugiamasi pakeitimais dėl aukštos kvalifikacijos darbuotojų ir studentų. Tačiau pritarė nuomonei, kad įvesti saugikliai dėl laikinojo įdarbinimo yra šiek tiek per dideli, nes jie nesprendžia problemos, kurią iškėlė Aurelija Gabrielė Maldutytė. Teigė supratęs, kad skiriasi problemos traktavimas, todėl galvotų, kad reikia kartu susėsti ir išsiaiškinti pozicijas.

Ričardas Garuolis klausė, dėl kokių priežasčių skubama priimti UTPI projekto pakeitimus, kodėl į procesą neįtrauktos profesinės sąjungos. Pateikė statistinių duomenų, sakydamas kad dešimčiai bedarbių yra viena laisva darbo vieta. Taip pat klausė apie saugiklius dėl nemokančių 1,2 VDU ar 1,5 VDU darbdavių, teiravosi apie sankcijas jiems. Kalbėjo apie Užimtumo tarnybos pateikiamus duomenis.

Arnoldas Abramavičius pasisakė apie girdėtą kritiką, kad terminai vis tiek bus ilgi. Nurodė, kad svarstant teisės akto projektą Seimo pavasario sesijoje, pasirengimas dėl išorės paslaugų teikėjo galėtų įvykti ir funkcionavimas galėtų būti tik 2023 metų pradžioje. Apibendrinamas sakė, kad tai lėmė būtinybė darbo rinkoje, o taip pat administracinių procedūrų pakeitimas reikalauja laiko. Paminėjo Premjerės ir atsakingų ministerijų poziciją, kad svarbiausia yra rasti balansą, kad nenukentėtų nei Lietuvos, nei darbuotojai iš užsienio, įdedant saugiklius.

Vytautas Šilinskas akcentavo norą pakeisti esamą situaciją, kai didžioji dalis darbuotojų Lietuvoje dirba žemos pridėtinės vertės darbą ir uždirba mažus atlyginimus. Informavo, kad 2020 m. į Lietuvą atvyko 300 aukštos kvalifikacijos darbuotojų, 2021 m. – apie 1300 darbuotojų, o tai, pasak viceministro, yra maži skaičiai. Akcentavo pragyvenimo lygio kilimą, kai atvyksta aukštos profesinės kvalifikacijos darbuotojai. Siekiama turėti kuo daugiau stiprių žmonių.

Danutė Petrauskienė pabrėžė, kad aukštos profesinės kvalifikacijos užsieniečiais laikomi užsieniečiai, turintys universiteto aukštojo mokslo diplomą. Taip pat minėjo paliktą saugiklį, kad leidimas laikinai gyventi užsieniečiui gali būti panaikintas, jei darbdavys moka mažesnę atlyginimą nei įsipareigoja.

Ričardas Garuolis pasiteiravo dėl kitų jam neatsakytų klausimų.

Aurelija Gabrielė Maldutytė pasiūlė greičiau pasisakyti, nes labai vėluojama su darbotvarke.

Ričardo Sartatavičiaus nuomone, ties projektu yra gerai padirbėta, o taip pat iškelti diskutuoti klausimai. Informavo, kad Lietuvos pramonininkų konfederacija savo pastabas pateiks raštu, kadangi projektas yra patalpintas TAIS'e. Jis klausė, ar jau yra įvardintos šalys, kuriose bus įsteigti išorės paslaugų teikėjai, o jeigu jos dar bus nustatomos – kaip tai vyks. Taip pat klausė dėl reikalavimo įrodyti kvalifikaciją arba stažą, – ar tai bus taikoma visiems darbuotojams, nepriklausomai nuo jų kvalifikacijos. Pasisakė apie palengvintas sąlygas keisti darbo funkciją, mano, kad reikėtų svarstyti apie galimybę tai taikyti visiems darbuotojams.

Arnoldas Abramavičius informavo, kad dėl šalių skaičiaus ir apimčių reikėtų suderinti su Užsienio reikalų ministerija ir, jei Seime projektui bus pritarta, reikės pasiruošti 2023 m. sausio pirmai dienai.

Danutė Petrauskienė pakartojo, kad aukštos profesinės kvalifikacijos įrodymas yra aukštojo mokslo įrodymas, o išduodant leidimą laikinai gyventi užsieniečio kvalifikaciniai dokumentai bus trys anksčiau minėtos alternatyvos: arba kvalifikacija, arba patirtis, arba tam tikro dydžio darbo užmokestis.

Kęstutis Juknis pasisakė dėl įstatymo projekto pateikimo formato, sakydamas, kad turėjo būti pateiktas palyginimas dabar esančios redakcijos ir siūlomi pakeitimai.

Danutė Petrauskienė pabrėžė, kad projekto lyginamasis variantas buvo pridėtas. Jai pritarė ir kiti Trišalės tarybos nariai.

Kęstutis Juknis, tęsdamas pasisakymą, pabrėžė klausimo medžiagos pateikimą laiku ir tinkamai. Klausė dėl Projekto 28 straipsnio 2 dalies pakeitimo, prašydamas pakomentuoti nuostatą „(...) tokio prašymo pateikimas nesuteikia teisės užsieniečiui būti Lietuvos Respublikos

teritorijoje“. Taip pat klausė dėl 33 straipsnio 3 a dalies pakeitimo – siūlo, kad reikėtų konkretizuoti frazę „ketina dirbti.“ Taip pat pasitiksino, kokia yra trečia siūloma alternatyva ir klausė, kaip pagal patirtį darbdavys galėtų pasirinkti stomatologą.

Danutė Petrauskienė atsakė ir paaiškino dėl to, kurioje teritorijoje užsienietis galėtų būti. Nurodė, kad „ketina dirbti“ yra dėl to, kad užsienietis dar nedirba, procesas tik prasideda, darbdavys įsipareigoja darbuotoją įdarbinti.

Aurelija Gabrielė Maldutytė atkreipė dėmesį, kad ši nuostata nėra keičiama.

Rasa Malaiškienė atsakė, kad yra sudaroma galimybė darbdaviui pasirinkti, kuri pozicija jam yra palankesnė. Trečioji alternatyva yra numatomas mokėti tam tikro dydžio darbo užmokestis užsieniečiui. Pabrėžė, kad paminėta stomatologo profesija yra reglamentuojama profesija, kuriai visais atvejais reikės atlikti kvalifikacijos pripažinimą. Nurodė, kad Lietuvoje yra virš 30 tokių profesijų.

Inga Ruginienė pasidžiaugė, kad Vyriausybė tokiam projekte sudėjo saugiklius, tačiau pabrėžė, kad nereikėtų į vieną suplakti aukštos ir neaukštos kvalifikacijos darbuotojų. Nurodė, kad Direktyvos nuostatų perkėlimas į nacionalinę teisę nėra pagrindas mažinti esančių nacionalinių standartų, t. y. mažinti darbo užmokestį. Mano, kad dėl konkuravimo su kitomis šalimis, šis projektas suteikia pakankamai sąlygų palengvinimų. Pasitiksino, ar darbo laukiantis lietuvis pagal Darbo kodeksą negaus jokio atlyginimo, o užsienietis gaus MMA.

Vytautas Šilinskas pritarė, tačiau atkreipė dėmesį, kad Lietuvoje yra skirtumas, kada darbinama pagal terminuotą ir neterminuotą darbo sutartį. Sakė, kad būtų skirtingi teisiniai pagrindai, kuriais būtų naudojamosi.

Agnė Kavaliauskienė informavo apie procesą. Akcentavo, kad, kai buvo nagrinėjami Verslo tarybos siūlymai, nebuvo rengiamas joks teisės akto projektas. Nurodė, kad jis buvo pradėtas rengti tik tada, kai iš Premjerės buvo gautas patvirtinimas, kad įstatymo projektą reikia pateikti Seimo pavasario sesijoje. Vasario 8 d. siūlymų vertinimas buvo pristatytas Trišalėje taryboje. Kvietė teikti pastabas ir pasiūlymus per dvi savaites nuo projekto pateikimo TAIS^e. Pabrėžė, kad Verslo tarybos pateikti siūlymai buvo logiški ir nebuvo poreikio laukti metų pabaigos. Taip pat informavo, kad kovo 8 d. įvyko susitikimas su Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, kurios pozicija buvo išgirsta ir į kai kuriuos pasiūlymus buvo atsižvelgta.

Aurelija Gabrielė Maldutytė pasiūlė baigti diskusiją ir pakvietė socialinius partnerius teikti raštu pasiūlymus iki balandžio 7 d.

NUTARTA:

1. Išklaustyta informacija dėl Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 2, 4, 11, 21, 26, 28, 33, 35, 36, 40, 43, 44, 44¹, 44², 45¹, 46, 49, 49⁴, 50, 53, 54, 56, 57, 57¹, 58, 60, 61, 61¹ 62, 63, 63¹, 92, 94, 95, 103 ir 103¹ straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto.

2. Pasiūlyti socialiniams partneriams raštu iki 2022 m. balandžio 7 d. teikti pasiūlymus ir pastabas projekto rengėjams dėl Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 2, 4, 11, 21, 26, 28, 33, 35, 36, 40, 43, 44, 44¹, 44², 45¹, 46, 49, 49⁴, 50, 53, 54, 56, 57, 57¹, 58, 60, 61, 61¹ 62, 63, 63¹, 92, 94, 95, 103 ir 103¹ straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto.

3. SVARSTYTA. Dėl Darbo ginčų komisijų veiklos 2021 metais apžvalgos.

Irina Janukevičienė, Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos Darbo ginčų komisijų darbo organizavimo skyriaus vedėja, pristatė skaidres „Darbo ginčų komisijų veiklos rezultatai 2021 metais“ (*skaidrės pridedamos*).

Aurelija Gabrielė Maldutytė pasidžiaugė mažėjančių skaičių tendencija, sakydama, kad yra besitikinti, kad darbuotojai ir darbdaviai daugiau kalba bei susitaria, gerėja požiūris į darbą ir darbuotoją.

Kęstutis Juknis padėkojo už panešimą ir klausė dėl skiriamų baudų darbdaviams, kai jie nepateikia reikiamų dokumentų darbo ginčų komisijai (toliau – DGK) DGK, klausė apie už tai numatomas sankcijas darbdaviams ateityje bei apie tai, kodėl psichologinio smurto darbe atvejais DGK netaiko prima facie principo, t. y. kodėl įrodinėjimo našta neperkeliamą darbdaviui.

Irina Janukevičienė, atsakydama dėl baudų už dokumentų nepateikimą, nurodė, kad po ilgų svarstymų Valstybinės darbo inspekcijos nuomone, šiuo metu yra puikiai veikiantis mechanizmas, kad, kai darbdavys nenori pateikti dokumentų, ignoruoja ir nenori dalyvauti DGK veikloje, sprendžiama pagal darbuotojo pateiktus dokumentus, įrodymus, paaiškinimus. Pabrėžė, kad sistema veikia beveik dešimt metų ir, pasak pranešėjos, neteko susidurti su didesnėmis problemomis. Sakė, kad psichologinio smurto darbe atvejais DGK visada atkreipia dėmesį į tai, kad darbuotojas yra labiau pažeidžiama šalis darbo ginčo nagrinėjimo procese, nors šalys ir yra lygios. Darbuotojui stengiamasi paaiškinti jo teises, kokius reikalavimus jis gali pateikti, kaip juos suformuluoti ir t. t. Atkreipė dėmesį, kad ne visada darbuotojai būna teisūs.

Dalia Jakutavičė pritarė Kęstučiui Jukniui, kad dokumentų nepateikimas yra problema. Taip būna su įmonėmis, kurios nelinkusios bendradarbiauti, o tokiais atvejais ir darbuotojai dokumentų neturi. DGK vadovaujasi darbdavio Sodrai pateiktais duomenimis, kurie kartais būna suklastoti. Paprašė, kad Valstybinė darbo inspekcija suorganizuoti mokymus DGK nariams apie psichologinį smurtą darbe, nes neaiškūs kriterijai, kuriais vadovaujantis būtų galima apie tai spręsti.

Irina Janukevičienė pažadėjo, kad dėl tokių kursų surengimo bus kreiptasi į vadovybę.

Aurelija Gabrielė Maldutyte pritarė, kad tai yra vertingas pasiūlymas, į kurį Valstybinė darbo inspekcija atsižvelgs ir pakvies DGK narius į kursus, kuriuos ves geri specialistai.

Kęstutis Juknis klausė, ar 2021 metais buvo išspręsta bet viena su nekonkuravimo susitarimais susijusi byla, nes pateiktoje ataskaitoje šių duomenų teigė neradęs.

Irina Janukevičienė informavo turinti pasitikslinti dėl konkrečių skaičių.

NUTARTA:

- 1. Išklaudyta informacija dėl Darbo ginčų komisijų veiklos 2021 metais apžvalgos.**
- 2. Prašyti Valstybinės darbo inspekcijos suorganizuoti mokymus Darbo ginčų komisijų nariams apie psichologinio smurto darbe nustatymo kriterijus.**

4. SVARSTYTA. Dėl kolektyvinių sutarčių sudarymo paskatinimo.

Jurgita Vitkauskienė, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėja, informavo, kad skaidrės apie kolektyvinių sutarčių sudarymo paskatinimą susipažinimui Trišalės tarybos nariams buvo išsiųstos iš anksto. Ji nurodė, kad siekiama paskatinti kolektyvinių sutarčių sudarymą aukštesniame lygmenyje, nes per mažai sudaroma šakos, teritorinių ir nacionalinių kolektyvinių sutarčių. Nurodė, kad šiuo metu yra 12 šakos lygmens kolektyvinių sutarčių (2 privačiame ir 10 viešajame sektoriuje) ir tik vienoje iš jų yra darbdaviui palankios nuostatos. Ji pakvietė socialinius partnerius teikti pasiūlymus ir diskutuoti, kaip padaryti, kad darbdaviai būtų suinteresuoti sudaryti kuo daugiau kolektyvinių sutarčių.

Kęstutis Juknis mano, kad ateitis priklausys kolektyvinėms sutartims. Kalbėjo apie kolektyvinės sutarties naudą darbuotojams ir darbdaviams, apie investicijas į darbuotoją per kolektyvinę sutartį naudą darbdaviams. Klausė, ar politikai nori, kad profesinės sąjungos turėtų didesnę derybinę galią ir galėtų derėtis dėl palankių sąlygų. Mano, kad žmonėms turėtų būti sudarytos sąlygos vienaip ar kitaip remti profesines sąjungas. Nurodė konkrečius pavyzdžius dėl sudarytų kliūčių kolektyvinių sutarčių atsiradimui švietimo srityje.

Kristinos Krupavičienės nuomone, turėtų vykti diskusijos tarp profesinių sąjungų ir darbdavių apie tai, kodėl nėra kolektyvinių sutarčių, kokios yra problemos ir tada sudaryti veiksmų planą, ką daryti, kad jų atsirastų daugiau. Pasisakė dėl viešųjų pirkimų, t. y. kad juose dalyvaujantys darbdaviai galėtų gauti papildomą balą, jei turi sudarę kolektyvines sutartis. Abejojo dėl MMA direktyvos nuostatos įgyvendinimo apie kolektyvinių sutarčių rodiklį. Išsakė nuomonę, kad tiek darbdaviams, tiek profesinėms sąjungoms reikalingi mokymai derybinių komandų ugdymui,

institucijų stiprinimui. Taip pat labai trūksta ekspertinės nuomonės. Kvietė darbdavius leisti profesinių sąjungų atstovams lankytis įmonėse ir pritraukti naujų narių į profesines sąjungas.

Aurelija Gabrielė Maldutytė pritarė dėl atvirų seminarų apie pridėtines vertes darbdaviams.

Dalia Jakutavičė pasiūlė atlikti tris žingsnius šakinių kolektyvinių sutarčių sudarymo skatinimui: suvokimas, kad per šakines kolektyvines sutartis galima sukurti savo šakos taisykles; Vyriausybei nustoti reguliuoti dalykus, dėl kurių gali susitarti patys socialiniai partneriai, t. y. ekonominius ypatumus; taip pat profesinėms sąjungoms ir darbdaviams pirmiausiai ieškoti vieniems kitų, o ne kreiptis į Vyriausybę.

Ričardas Sartatavičius pritarė tiek Kristinos Krupavičienės, tiek Dalios Jakutavičės pasisakymams. Kalbėjo apie darbdavių ir profesinių sąjungų bendradarbiavimo pavyzdį Skandinavijos šalyse. Kvietė keisti požiūrį Lietuvoje ir nustoti kalbėti kaltinimais, o stengtis bendrai spęsti iškylančias problemas.

Aleksandras Posochovas pritarė, kad darbdavys turėtų būti suinteresuotas pasirašyti kolektyvinę sutartį, kad nepralaimėtų konkurencinėje veikloje. Mano, kad Vyriausybė turėtų suteikti papildomų garantijų turintiems kolektyvines sutartis darbdaviams, paminėjo viešųjų pirkimų sritį.

Jurgita Vitkauskienė pabrėžė, kad yra laukiama tiek darbdavių, tiek profesinių sąjungų pasiūlymų, kuriuos gavus jie bus sugrupuoti ir galimai pristatyti kitame Trišalės tarybos posėdyje, kad toliau vyktų bendradarbiavimas.

NUTARTA:

1. Išklaudyta informacija dėl kolektyvinių sutarčių sudarymo paskatinimo.

2. Pakviesti socialinius partnerius teikti pasiūlymus Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai dėl kolektyvinių sutarčių sudarymo skatinimo.

5. SVARSTYTA. ES valstybių narių reglamentavimo dėl nekonkuravimo susitarimo, kelionės laiko, padidinto apmokėjimo už darbą poilsio ir švenčių dienomis bei papildomų poilsio garantijų taikymo darbuotojams, auginantiems vaikus ar dirbantiems tam tikros kategorijos darbą, apžvalga.

Aurelija Gabrielė Maldutytė pasiūlė išklaudyti pristatymą ir pateikti medžiagą patikslinančių klausimų, o esant reikalui, detaliau apie tai padiskutuoti Darbo santykių komisijoje.

Trišalės tarybos nariai neprieštaravo.

Tautvydas Zesas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėjas, pristatė skaidrės „ES valstybių narių reglamentavimo dėl nekonkuravimo susitarimo, kelionės laiko, padidinto apmokėjimo už darbą poilsio ir švenčių dienomis bei papildomų poilsio garantijų taikymo darbuotojams, auginantiems vaikus ar dirbantiems tam tikros kategorijos darbą, apžvalga“ (*skaidrės pridedamos*). Jis akcentavo, kad skaidrės yra papildytos naujai gauta informacija.

Aurelija Gabrielė Maldutytė pasitikslino dėl papildomų laisvų dienų auginantiems vaikus – ar jos pridedamos prie atostogų per metus, o ne kiekvieną mėnesį kaip Lietuvoje. Taip pat paprašė persiųsti Trišalės tarybos nariams skaidrės su papildyta informacija.

Kęstutis Juknis klausė, ar nekonkuravimo susitarimų nuostatos galėtų būti įtrauktos ne į Darbo kodeksą, bet į įvairaus lygio susitarimus.

Tautvydo Zaso nuomone, Trišalėje taryboje kaip tik ir yra diskutuojama, ar nuostatos būtinai turi būti teisės aktuose, ar jas galima perkelti į susitarimus. Mano, kad galimi abu variantai, tik yra svarbu, kad darbuotojams būtų tinkamai kompensuojama.

NUTARTA:

1. Išklaudyta informacija apie ES valstybių narių reglamentavimo dėl nekonkuravimo susitarimo, kelionės laiko, padidinto apmokėjimo už darbą poilsio ir švenčių dienomis bei papildomų poilsio garantijų taikymo darbuotojams, auginantiems vaikus ar dirbantiems tam tikros kategorijos darbą, apžvalga.

2. Pavesti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupei persiųsti Trišalės tarybos nariams nauja informacija papildytas skaidres „ES valstybių narių reglamentavimo dėl nekonkuravimo susitarimo, kelionės laiko, padidinto apmokėjimo už darbą poilsio ir švenčių dienomis bei papildomų poilsio garantijų taikymo darbuotojams, auginantems vaikus ar dirbantiems tam tikros kategorijos darbą, apžvalga“.

6. SVARSTYTA. Dėl 2022 m. kovo 9 d. Tarybos Reglamento (ES) 2022/398, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojamųjų priemonių, atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos išitraukimą į Rusijos agresiją prieš Ukrainą.

Kristina Krupavičienė informavo, kad į Lietuvos profesinę sąjungą „Solidarumas“ kreipėsi Lietuvoje dirbantys krovinių transporto baltarusiai vairuotojai, kurie norėtų vežtis į Baltarusiją didesnę nei 60 eurų grynųjų pinigų sumą. Ji informavo, kad LPS „Solidarumas“ nuomone, tai yra teisėtai uždirbtas žmonių darbo užmokestis ir jie turėtų turėti teisę važiuoti su didesne grynųjų pinigų suma. Ji klausė, kaip būtų galima išspręsti šią problemą.

Aurelija Gabrielė Maldutytė teiravosi apie galimybę išsigrąžinti kortelėje esančius savo pinigus Baltarusijoje jos valiuta.

Kristina Krupavičienė kalbėjo apie infliaciją, Baltarusijos valiutos nestabilumą ir vairuotojų norą turėti grynųjų pinigų santaupas eurais.

Artūras Telmentas kalbėjo apie praktines konkrečias pinigų išgryninimo problemas, apie pinigų išgryninimo mokesčius bankuose, apie kai kuriose valstybėse vairuotojų turimus sumokėti mokesčius tik grynaisiais pinigais ir dėl to esantį grynųjų pinigų poreikį. Siūlo laikytis ES direktyvos ir leisti vežti 10 tūkst. nedeklaruojamų eurų. Atkreipė dėmesį, kad artimiausiose šalyse kaimynėse tokio ribojimo nėra. Kalbėjo apie Baltarusijos vizų vairuotojams sustabdymą, sakė, kad vairuotojai labai stipriai dėl to kenčia, ir mano, kad reiktų leisti žmonėms judėti. Pabrėžė, kad tiek lenkai, tiek latviai baltarusiams vizas išduoda. Pabrėžė, kad sprendimas verslui reikalingas čia ir dabar. Kalbėjo, kad nėra paprasta susirinkti visus vairuotojus ir pasirašyti kolektyvinę sutartį. Informavo apie išsiųstą raštą Vyriausybei ir kai kurioms ministerijoms su iškeltomis problemomis.

Kęstutis Juknis atkreipė dėmesį, kad kolektyvinę sutartį darbdavys pasirašo su profesine sąjunga, o ne su kiekvienu darbuotoju atskirai.

Vytautas Šilinskas informavo, kad Darbo kodeksas leidžia dėl mokėjimo grynaisiais pinigais susitarti šakos kolektyvinėje sutartyje ir siūlė darbdaviams ir profesinėms sąjungoms pasvarstyti šią galimybę. Taip pat viceministras pasiūlė darbdaviams ir profesinėms sąjungoms kartu kreiptis į Vidaus reikalų ministeriją, Užsienio reikalų ministeriją bei Seimą dėl vizų išdavimo sustabdymo klausimo, sakydamas, kad bendra socialinių partnerių pozicija turėtų stiprų poveikį.

Dalia Jakutavičė pritarė dėl bendro darbdavių ir profesinių sąjungų kelio į Užsienio reikalų ministeriją. Pabrėžė, kad problemų dėl sankcijų taikymo žmonėms tik daugėja.

Aurelija Gabrielė Maldutytė pakvietė surengti atskirą bendrą darbdavių ir profesinių sąjungų susitikimą ir aptarti iškeltus klausimus bei susitarti dėl: bendro kreipimosi į Užsienio reikalų ministeriją, dėl 60 Eur grynųjų pinigų sumos, dėl vizų sustabdymo Baltarusijos piliečiams klausimo.

Kęstutis Juknis pritarė, kad buvo geras viceministro pasiūlymas dėl kolektyvinės sutarties. Taip pat atkreipė dėmesį, kad gali būti ir susitarimai, ne tik kolektyvinės sutartys. Taip pat pritarė dėl susitikimo ir bendro kreipimosi į Užsienio reikalų ministeriją.

Kristina Krupavičienė pritarė viceministro pasiūlymui ir siūlė labiau pasitikėti vieniems kitais ir tęsti pradėtas derybas su Linava dėl naujos šakos kolektyvinės sutarties.

Ričardas Sartatavičius informavo apie Užsienio reikalų ministerijoje kiekvieną ketvirtadienį vykstančius pasitarimus dėl situacijos Ukrainoje dėl karo su Rusija, į kuriuos kviečiamos asociacijos ir kuriuose dalyvauja įvairių ministerijų atstovai. Sakė, kad yra keliami klausimai ir dėl grynųjų pinigų, ir dėl vizų pratęsimo Lietuvoje esantiems baltarusiams, ir kiti

klausimai, kuriuos atsiunčia Lietuvos pramonininkų konfederacijai jos organizacijos narės. Nurodė, kad po truputį yra priimami sprendimai.

Aurelija Gabrielė Maldutytė kvietė diskutuoti apie šias problemas ketvirtadienio pasitarimuose Užsienio reikalų ministerijoje, o taip pat ieškoti sprendimų dėl transporto sektoriaus pasitelkiant šakinę kolektyvinę sutartį.

NUTARTA. Išklaudyta informacija dėl 2022 m. kovo 9 d. Tarybos Reglamento (ES) 2022/398, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojamųjų priemonių, atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos išitraukimą į Rusijos agresiją prieš Ukrainą.

7. SVARSTYTA. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

Aurelija Gabrielė Maldutytė pasiūlė kitą posėdį organizuoti balandžio 19 d. arba balandžio 26 d.

Trišalės tarybos nariai neprieštaravo, kad kitas posėdis vyktų balandžio 26 d. 14.00 val. Akcentavo, kad darbotvarkė ir klausimų medžiaga būtų patekta iki balandžio 19 dienos.

NUTARTA. Kitą Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdį organizuoti 2022 m. balandžio 26 d. 14.00 val.

Posėdžio pirmininkė

Aurelija Gabrielė Maldutytė

Posėdžio sekretorė

Valda Pranckuvienė